

PREDGOVOR

46. Svjetski dan sredstava društvenih komunikacija

ŠUTNJA I RIJEČ: PUT EVANGELIZACIJE

U povodu 46. Svjetskog dana sredstava komunikacije, papa Benedikt XVI. uputio je poruku kojom je sve ljude, a osobito vjernike, i posebice crkvene i katoličke medijske radnike, pozvao na ostvarenje pravog odnosa između riječi i šutnje, jer su obje – i riječ i šutnja – komplementarne sastojnice uravnotežene komunikacije među ljudima. Naravno da to vrijedi da svaki oblik normalnoga odnosa među ljudima. Jer, bez obzira o čemu se radilo, da bi se moglo ispravo čuti, potrebno je saslušati u šutnji. Stoga umijeće govora uspijeva na pravi način osobito kad se primjeni umijeće slušanja u šutnji. Dapače, kaže Papa u svojoj poruci: „Često, na primjer, možemo primijetiti kako se među onima koji se vole najautentičnija komunikacija odvija upravo u šutnji: neka kretnja, izraz lica, govor tijela znakovi su kojima oni jedno drugom otkrivaju ono što nose u sebi. U tišini progovaraju radost, zabrinutosti, patnje, koji upravo u njoj nalaze neki posebno snažan izražajni oblik. Iz šutnje, dakle, proizlazi još zahtjevnija komunikacija, koja zahtijeva tankoćutnost i onu sposobnost slušanja koji često otkrivaju dubinu i narav međusobnih odnosa.“

To vrijedi posebice kad se radi o naviještanju Riječi Božje, jer Riječ Božja jest govor samoga Boga koji se istim riječima Svetoga Pisma i nečujnim govorom čovjekove pojedinačne savjesti priopćava ljudima svake generacije. A da bi se taj samopriopćaj Boga, kao i navještaj posredovanjem Crkve i glasa vlastite savjesti, moglo čuti, potrebno je prepustiti se šutnji. Naime, iz različitih događaja, zabilježenih u Svetomu Pismu, poznato je kako

je šutnja čovjeka i prirode redovito bilo privilegirano mjesto Božjega govora i njegove objave ljudima.

Riječ i šutnja su dakle dva krila iste komunikacije u kojoj se nositelji riječi i šutnje uzajamno izmjenjuju u ulogama govornika i slušatelja. I samo kad obje postoje istovremeno i uravnoteženo, moguća je ispravna komunikacija i zdravo poštovanje onoga tko priopćava, onoga tko sluša, kao i sadržaja same informacije.

Svim pastoralnim djelatnicima, kao i medijskim radnicima, nudimo Papinu poruku, nacrt moguće propovijedi i molitve vjernika za Svetu Misu na Svjetski dan sredstava društvenih komunikacija koji se kod nas obilježava u nedjelju 30. rujna, kao i još neka druga razmišljanja.

Po zagovoru sv. Ivana Zlatoustoga, koji je u šutnji monaškoga zvanja slušao i sazrijevao da bi mogao govoriti, neka vam Gospodin svima udijeli umijeće šutnje kao radosnog slušanja i vještinu govora kao odgovornoga naviještanja.

Sarajevo, 13. rujna 2012., na blagdan sv. Ivana Zlatoustoga

✠ Tomo Vukšić, vojni biskup u BiH

Predsjednik Vijeća za sredstva

društvenoga priopćavanja BK BiH

Poruka pape Benedikta XVI. za Svjetski dan sredstava društvenih komunikacija 2012.

ŠUTNJA I RIJEČ: PUT EVANGELIZACIJE

Draga braćo i sestre, uoči Svjetskog dana sredstava društvenih komunikacija 2012., želim podijeliti s vama neka razmišljanja o jednom aspektu ljudskog procesa komunikacije koji se, premda veoma važan, katkad zaboravlja, a na kojeg je danas osobito potrebno podsjetiti. Riječ je o odnosu između šutnje i riječi: to su dvije odrednice komunikacije među kojima mora postojati ravnoteža, koje se moraju jedna s drugom izmjenjivati i uzajamno nadopunjavati da bi se postigao istinski dijalog i duboka bliskost među ljudima. Kada se riječ i šutnja međusobno isključuju, komunikacija se pogoršava, bilo zato što to dovodi do stanovite zaglušenosti bilo pak zato što se, naprotiv, time stvara ozračje hladnoće; kada se, međutim, uzajamno upotpunjuju, tada komunikacija dobiva na vrijednosti i značenju.

Šutnja je sastavni dio komunikacije i bez nje ne postoje riječi bogate sadržajem. U šutnji osluškujemo i bolje upoznajemo sami sebe, u njoj se rađa i produbljuje misao, jasnije shvaćamo ono što želimo reći i ono što očekujemo od drugoga, biramo riječi kojima ćemo se izraziti. Kada šutimo tada drugoj osobi omogućujemo da govori, da izrazi svoje stavove, a sebi samima da ne ostanemo vezani isključivo uz naše riječi i naše ideje i tako budemo prikraćeni za njihovo odgovarajuće propitkivanje. Otvara se tako prostor za uzajamno slušanje i postaje moguće uspostaviti dublji međuljudski odnos. Često, na primjer, možemo primijetiti kako se među onima koji se vole najautentičnija komunikacija odvija upravo u šutnji: neka kretnja, izraz lica, govor tijela znakovi su kojima oni jedno

drugom otkrivaju ono što nose u sebi. U tišini progovaraju radost, zabrinutosti, patnje, koji upravo u njoj nalaze neki posebno snažan izražajni oblik. Iz šutnje, dakle, proizlazi još zahtjevnija komunikacija, koja zahtijeva tankoćutnost i onu sposobnost slušanja koji često otkrivaju dubinu i narav međusobnih odnosa. Tamo gdje vlada obilje porukâ i informacijâ, šutnja postaje bitna da bi se moglo razlučiti između onoga što je važno i onoga što je beskorisno odnosno sporedno. Duboko razmišljanje pomaže nam otkriti postojeći odnos između događaja koji su na prvi pogled međusobno nepovezani, iznositi sudove, analizirati poruke; sve to omogućuje dijeliti promišljene i relevantne stavove i mišljenja, čime se stvara autentični kompleks općeg znanja. Zato je nužno stvoriti prikladno okruženje, gotovo svojevrsni "eko-sustav" u kojem će se očuvati ispravna ravnoteža između šutnje i riječi, slika i zvukova.

Današnji se komunikacijski proces u velikoj mjeri sastoji od traženja odgovora na razna pitanja. Tražilice i društvene mreže su polazišne točke komunikacije za mnoge osobe koje traže savjete, prijedloge, informacije, odgovore. U našim danima Internet postaje sve više prostor za pitanja i odgovore; štoviše, suvremeni je čovjek često obasut odgovorima i pitanjima koja si nikada prije nije postavljao i potrebama koje nije zamjećivao. Ako želimo prepoznati i usredotočiti se na pitanja koja su uistinu važna, šutnja je dragocjeno pomagalo koje nam pruža mogućnost ispravno razlučiti među mnogobrojnim poticajima i podacima koje primamo. U složenom i raznolikom svijetu komunikacije na vidjelo, ipak, izbija činjenica da je mnogo onih koji si postavljaju posljednja pitanja ljudskog života: tko sam? dokle seže moje znanje? što mi je činiti? čemu se mogu nadati? Važno je pružiti potporu osobama koje postavljaju ta pitanja i otvoriti mogućnost dubokog dijaloga, kojeg čine riječi, uzajamno razumijevanje, ali također poziv na

razmišljanje i šutnju, koja, katkad, može biti rječitija od prenatrpanog odgovora i omogućuje onome koji traži odgovore na pitanja koja ga muče da dublje uroni u vlastito biće i otvori se onom putu spoznaje kojeg je Bog upisao u čovjekovo srce.

Ta neprekidna bujica pitanja očituje, u konačnici, nemir ljudskog bića koje uvijek traga za, malim ili velikim, istinama koje daju smisao i nadu životu. Čovjek se ne može zadovoljiti pukom i pomirljivom razmjenom mišljenja i životnih iskustava: svi tražimo istinu i svima nam je zajednička ta duboka čežnja, i to danas više no ikada prije: "Kada ljudi razmjenjuju informacije, već dijele same sebe, svoj pogled na svijet, svoje nade, svoje ideale" (Poruka pape Benedikta XVI. za Svjetski dan sredstava društvenih komunikacija 2012.).

Nužno je posvetiti dužnu pozornost raznim web stranicama, aplikacijama i društvenim mrežama koje mogu pomoći današnjim ljudima da pronađu vremena za razmišljanje i istinska propitkivanja, ali također da pronađu prostora za šutnju, priliku za molitvu, razmatranje ili zajedničko slušanje Božje riječi. U jezgrovitosti kratkih poruka, koje često nisu duže od retka iz Biblije, mogu se izraziti duboke misli, pod uvjetom da sugovornici nisu zanemarili i prestali njegovati vlastitu nutrinu. Ne treba se čuditi što su, u raznim biblijskim tradicijama, samoća i šutnja povlašteni prostori koji pomažu osobama da ponovno pronađu same sebe i onu Istinu koja daje smisao svemu. Bog biblijske objave govori i bez riječi: "Kao što pokazuje križ Kristov, Bog govori i po svojoj šutnji. Božja šutnja, iskustvo udaljenosti Svemogućega i Oca, predstavlja ključnu postaju u zemaljskom hodu Sina Božjega, utjelovljene Riječi... Božja šutnja produžava njegove prethodne riječi. U ovim mračnim trenucima On

govori po otajstvu svoje šutnje" (Posin. ap. pob. Verbum Domini, 30. rujna 2010., 21). Rječitost Božje ljubavi, življene sve do najvišeg dara, govori u šutnji križa. Nakon Kristove smrti, na zemlji je zavládala silna tišina i na Veliku subotu, kada "Kralj spava... [i] Bog u tijelu usnuo [je] i probudio pomrle od početka svijeta" (usp. Služba čitanja na Veliku subotu), odjekuje glas Boga punog ljubavi prema ljudskom rodu.

Ako Bog govori čovjeku u šutnji, čovjek također u šutnji otkriva mogućnost da govori s Bogom i o Bogu. "Trebamo onu šutnju koja postaje kontemplacija, koja nam omogućuje ući u Božju šutnju i tako doći do točke gdje se rađa Riječ, otkupiteljska Riječ" (Homilija, Misa sa članovima Međunarodne teološke komisije, 6. listopada 2006.). Naš se govor uvijek pokazuje neprimjerenim kada treba govoriti o Božjoj veličini te se tako otvara prostora za tihi kontemplaciju. Iz te se kontemplacije u svoj svojoj snazi rađa urgentnost misije, odlučnu nužnost "prenošenja drugima onoga što smo vidjeli i čuli", da svi budu u zajedništvu s Bogom (usp. 1 Iv 1, 3). Tiha kontemplacija omogućuje nam uroniti u izvor Ljubavi, koja nas vodi prema našem bližnjem tako da možemo osjetiti njegovu bol i pružiti mu Kristovo svjetlo, njegovu poruku života, njegov potpuni dar koji spašava.

U tihoj kontemplaciji, nadalje, još snažnije na vidjelo izbija ona Vječna riječ po kojoj je stvoren svijet, i dokučuje se onaj naum spasenja kojeg Bog ostvaruje po riječi i gestama u čitavoj povijesti čovječanstva. Kao što podsjeća Drugi vatikanski koncil, Božja se objava ostvaruje "djelima i riječima iznutra međusobno povezanima tako da djela što ih je Bog izveo u povijesti spasenja očituju i potkrepljuju nauk i riječima označene stvari, a riječi razglašuju djela i osvjetljuju u njima sadržano otajstvo" (Dei Verbum, 2). A

taj naum spasenja ima vrhunac u osobi Isusa iz Nazareta, posrednika i punine čitave objave. Po njemu smo upoznali pravo lice Boga Oca i on nas je svojim križem i uskrsnućem izveo iz ropstva grijeha i smrti i priveo k slobodi djece Božje. Temeljno pitanje o čovjekovu smislu nalazi u Kristovu otajstvu odgovor koji može unijeti mir u nemirno ljudsko srce. Iz toga se otajstva rađa poslanje Crkve, to otajstvo potiče kršćane da postanu navjestitelji nade i spasenja, svjedoci one ljubavi koja promiče čovjekovo dostojanstvo i koja gradi pravdu i mir.

Riječ i šutnja. Učiti se komunikaciji znači naučiti slušati, kontemplirati, a ne samo govoriti, a to je posebno važno za vjerovjesnike: šutnja i riječ su bitni sastavni dijelovi komunikacijskog djelovanja Crkve, u cilju novog naviještanja Krista u suvremenom svijetu. Mariji, koja u tišini "sluša Riječ i daje joj rasti" (Molitva za Agoru mladih u Loretu, 1.-2. rujna 2007.), povjeravam čitavo djelo evangelizacije koje Crkva provodi pomoću sredstava društvene komunikacije.

Iz Vatikana, 24. siječnja 2012., blagdan svetog Franje Saleškoga

Propovijed

Prikaz poruke pape Benedikta XVI. za 46. Svjetski dan sredstava društvenih komunikacija 2012.

Stari je franjevac jednom upitao nestašnog sjemeništara, koji je brbljajući čekao molitvu prije večere, što znači natpis „silentium“ na vratima u dnu samostanske blagovaonice. Sjemeništara je izustio „Tišina“. Stari ga je redovnik ispravio „Ne, nego šutnja. Tišina označava izostanak bilo kakvog zvuka, prazninu, dok šutnja bitno uključuje sabranost i spremnost na osluškivanje vlastite nutrine i Božjega glasa koji čovjeku u takvu stanju nutarnje otvorenosti posebno snažno progovara.“

Upravo o toj plodonoj šutnji, na čiju važnost suvremeni čovjek često zaboravlja uronjen u mnoštvo informacija iz različitih komunikacijskih kanala, progovara papa Benedikt XVI. u svojoj ovogodišnjoj poruci za Svjetski dan sredstava društvenih komunikacija pod naslovom „Šutnja i Riječ: put evangelizacije“. U komunikaciji je nužna ravnoteža između riječi i šutnje. Ta je ravnoteža preduvjet istinskog dijaloga među ljudima. Jer kada šutimo, ističe Papa, tada drugoj osobi omogućujemo da govori, da izrazi svoje stavove, a sebi samima da ne ostanemo vezani isključivo uz naše riječi i naše ideje i tako budemo prikraćeni za njihovo odgovarajuće propitkivanje. Otvara se tako prostor za uzajamno slušanje i postaje moguće uspostaviti dublji međuljudski odnos.

Svjestan obilja informacija koje sa svih strana zapljuskuju suvremenog čovjeka i nastoje zaokupiti svu njegovu pozornost te na neki način zagađuju njegov duh i razum, Papa progovara o potrebi svojevrsnog "eko-sustava" u kojem će se očuvati ispravna ravnoteža između šutnje i

riječi, slika i zvukova. Ako želimo prepoznati i usredotočiti se na pitanja koja su uistinu važna, šutnja je dragocjeno pomagalo koje nam pruža mogućnost ispravno razlučiti i na neki način filtrirati što je bitno, a što suvišno među tom silinom različitih poticaja i podataka koje primamo.

Suvremeni čovjek postavlja mnoga pitanja i traži razne savjete napose putem interneta ili pak društvenih mreža. Šutnja nam omogućuje da čujemo te upite i shvaćati poruke koje ljudi našega vremena odašilju. Nažalost, u našoj kulturi postoji opasnost neslušanja tuđih upita i slijedom toga i nametanja ukalupljenih odgovora.

Prema Svetome Ocu u srži je bujice tih pitanja i traženje Istine, stoga je šutnja povlašteno mjesto za suočavanje sa samim sobom i s Bogom. U tom kontekstu šutnja i samoća u svim su velikim religijama temeljne za susret s otajstvom. U poruci Papa nadalje ističe važnost šutnje u komunikacijskom poslanju Crkve i kršćana. Bog biblijske objave – veli Sveti Otac – govori i bez riječi, a i Kristov križ svjedoči da Bog snažno progovara i šutnjom. U šutnji križa govori rječitost Božje ljubavi življene do krajnosti. U tome je smislu razvidno da čovjek u šutnji otkriva mogućnost razgovora s Bogom i o Bogu.

Papa stoga poručuje: „Trebamo onu šutnju koja postaje kontemplacija, koja nam omogućuje ući u Božju šutnju i tako doći do točke gdje se rađa Riječ, otkupiteljska Riječ". Tom tihom kontemplacijom uranjamo u izvor Ljubavi, koja nas vodi prema bližnjemu, da osjetimo njegovu bol i ponudimo mu Kristovo svjetlo. Papa nam na jednostavan način pomaže otkriti tajanstvene dimenzije odnosa između kontemplacije i apostolata, tvrdeći "Iz toga se otajstva rađa poslanje Crkve, to otajstvo potiče kršćane da postanu

navjesticima nade i spasenja, svjedoci one ljubavi koja promiče čovjekovo dostojanstvo i koja gradi pravdu i mir.“ Posljednji dio Papine poruke posvećen je odgoju i komunikaciji, odnosno govori o tome kako, osim govorenja, trebamo naučiti slušati i kontemplirati. Sveti Otac podsjeća evangelizatore da su šutnja i riječ sastavnice komunikacijskog djelovanja Crkve, bitne za obnovljeno naviještanje Krista u suvremenom svijetu imajući na umu veliki pothvat nove evangelizacije.

MOLITVA VJERNIKA

Braćo i sestre, uputimo svoju molitvu Bodu svemogućemu, koji se po svom Sinu Isusu Kristu u Duhu Svetom objavio nama ljudima i koji nam je darovao sredstva komunikacije da rastemo u ljubavi prema njemu i među sobom te sve više postajemo jedna velika Božja obitelj:

- **Za papu našeg Benedikta**, za biskupa našeg I. i za sve pastire Crkve; neka im Gospodin podari Duha mudrosti u promicanju Evanđelja na svim razinama čovjekova življenja, molimo te!

- **Gospodine**, svojim si apostolima poručio, a preko njih i svima nama, „idite po svem svijetu i propovijedajte evanđelje svemu stvorenju“. Danas na raspolaganju imamo brojna sredstva preko kojih možemo tvoju radosnu vijest proširiti do svakog kutka zemlje. Daj nam razboritosti, žar srca, umješnosti i neumornu ustrajnost da sva ta sredstva što bolje koristimo na veću Tvoju slavu i spasenje duša, molimo te!

- **Gospodine**, mnogo toga što znamo, mislimo i vjerujemo posredovano nam je putem medija. Daj nam mudrosti i

pronicanosti da znamo razlikovati laž od istine, dobro od zloga, da znamo birati one sadržaje koji oplemenjuju i uzdižu čovjeka, a izbjegavamo sve ono što podilazi niskim strastima i udaljava nas od Tebe, molimo te!

- **Gospodine**, ljudi koji djeluju u medijima često su izloženi raznim pritiscima i utjecajima koji ih nagone na zlo. Štiti ih na njihovom putu, nadahnjui njihovo djelovanje, daruj im hrabrosti i jakosti da sve što čine bude u duhu istine, poštivanja dostojanstva svake ljudske osobe i u službi općega dobra, molimo te!

- **Gospodine**, živimo u vremenu u kojemu smo svakodnevno izloženi bezbrojnim informacijama, riječima, slikama, zvukovima što često unosi veliku zbrku te ne znamo više razlikovati što je to bitno u našem životu i ne čujemo tvoj glas koji uvijek dolazi poput lahora. Otvori nam srce i uši da u buci ovoga svijeta prepoznamo i oslušujemo tvoj glas koji jedini vodi na pravi put, molimo te!

- **Gospodine**, prošle je godine ubijeno 66 novinara. Neka njihova žrtva ne bude uzaludna i primi ih u svoje vječno blaženstvo kao i svu naću pokojnu braću i sestre, molimo te!

Svemogući dobri Bože, zahvaljujemo što si nam dao brojna sredstva društvene komunikacije koja su nam prozor u svijet i sredstva naše povezanosti s onima koji su daleko. Ne dopusti da nas ta sredstva zarobe ili budu zapreka istinskom zajedništvu u obitelji i među prijateljima nego da nam budu pomoć u promicanju kulture poštivanja, dijaloga i prijateljstva. Po Kristu Gospodinu našem. Amen!

HVALA I SLAVA BOGU ZA MEDIJE

Hvaljen i slavljen, Gospodine moj,
za divna i moćna sredstva priopćavanja

Slava Tebi, Gospodine Bože,
za tiskanu riječ koja je kruh razumu
i svjetlo duši.

Molimo te Gospodine,
za sve novinare svijeta,
za crtače crtića
i tvorce promidžbenih poruka.

Svojim svjetlom prosvijetli
one što pišu i one što šire,
one što tiskaju i one što čitaju:
učini ih poniznim službenicima
Istine u ljubavi.

Slava Tebi, Gospodine Bože,
za snagu filma, koji u slijedu prizora
duboko pogađa čovjeka:
u sebi nosi snagu i čar kazališta i fotografije,
tiskovine i žive riječi, glazbe i slike.

Vodi Gospodine redatelje i producente,
glumce i gledatelje prema onome što je istinito
i dobro, što život slavi i veliča,
a osobu i društvo izgrađuje.

Slava Tebi, Gospodine Bože,
za radio sveprisutni
čiji valovi pristižu na krilima vjetra
i tako malenom Zemlju čine.

Molimo te Gospodine za sve radiopostaje
velike ili male.

Ta stvorenja plod ljudskoga uma
neka posluže da bratstvo i solidarnost
među nama poraste.

Neka ta škola podignuta u srcu
svake kuće ili stana
ne bude izvor nemira i sukoba
već neka sklad u obitelji stvara,
nove osobe za život priprema
i svijet novi utemeljen na tvom Evandjelju.

Slava Tebi, Gospodine Bože,
za divna otkrića informatike
i tisuće drugih izuma
koji preobražavaju našu planetu
u divnu mrežu priopćavanja.

Slava tebi, Gospodine Bože,
za svaki oblik priopćavanja
da budu u službi osoba, društva
i tvoga kraljevstva.
Amen.

Nepoznati autor

ŠTO BI BILO ... kad u kući ne bi bilo televizijskog ni kompjutorskog ekrana?

(neki 14-godišnjak)

- više bih trčao i bio na športskom igralištu
- ne bih ujutro bio tako pospan kad moram u školu
- više bih gledao lica svojih bližnjih
- ne bih zaboravio igrati neke “obične” društvene igre
- naučio(la) bih više zanimljivih vještina koje zna moj tata (mama)
- ne bih mogao toliko “chatati” (razgovarati kompjutorom) pa bih morao “razgibati” pravi jezik
- manje bih znao o divljim životinjama i dalekim krajevima, ali vjerojatno nešto više o bliskim susjedima
- ne bih nedjeljom kasnio na misu, a svakoga drugog dana propuštao večernju molitvu
- svi bismo u kući imali više vremena i bili više na okupu kao obitelj.

MOGU LI TO RODITELJI?

Papa poziva roditelje da biraju medijske sadržaje za svoju djecu. Samo, jesu li to u stanju činiti roditelji koji su sami veći “tv-ovisnici” od svoje djece? Jer, na primjer, jedno istraživanje u Italiji utvrdilo je da 53,5% tata i 52,6% mama dječice u dobi od 3 do 6 godina svakodnevno gleda televiziju otprilike 3 sata!! Pritom, čak 35% očeva **svojoj djeci posvećuje manje od 1 sata dnevno...**

"ČAROBNI MEDIJSKI SVIJET"

Radio, novine, televizija, internet... - čarobni medijski svijet! Vrata tog svijeta danas su širom otvorena gotovo svima... I u najzabitijim, najsiromašnijim dijelovima svijeta već su se probili mediji, već postoji barem pokoji kompjutor s elektroničkom poštom, neki televizijski prijemnik na kojem se mogu vidjeti slike koje gleda "cijeli svijet"...

A kako je u tvome domu? Ulaziš li ti u taj "svijet" slobodno i nesmetano ili ti u tome pomažu roditelji tako što ti poneki put "zalupe vratima", tj. promijene televizijski program, isključe kompjutor ili ti istrgnu neki časopis iz ruku?... Jer - koliko god se vi djeca bunili - i to je katkada potrebno!

"SERIJSKI ZLOČINCI"?

Istraživanjima je utvrđeno da djeca, gledaju li tv-program bez ikakvih ograničenja i nadzora, do kraja osnovne škole budu "svjedoci" u otprilike 10.000 ubojstava i oko 100.000 scena nasilja!

Uzme li se u obzir da su ta istraživanja provedena prije nekoliko godina, te brojke se mogu slobodno uvećati za nekoliko tisuća. Pa sad vi razmislite, koliko vam takve slike užasa u odrastanju koriste...

POUČNA PRIČA

Čovjek sa samo 10 dolara u džepu, očajan, prijavio za posao u Microsoft kao čistač WC školjki. Kadrovski direktor ga je primio na razgovor i poslije kratkog testa mu reče:

"Primljeni ste. Ostavite mi Vaš e-mail, da Vam mogu poslati ugovor i spisak Vaših dužnosti." On, zbunjen, odgovori da nema računalo, pa samim tim ni e-mail.

Direktor će na to: "Ako nemate e-mail, virtualno ne postojite, tako da Vas ne mogu primiti..."

Siromah, očajan, iziđe iz ured. Uputi se prema supermarketu i tamo kupi gajbicu s 10 kg jagoda. Za kratko vrijeme, proda jagode na komad idući od vrata do vrata i do podne duplira početni kapital. Iznenaden i s entuzijazmom, ponovi istu stvar tri puta i vrati se kući sa 60 dolara. I tako je radio svaki dan od ranog jutra do kasne večeri. Utrostručavao je i učetvorostručavao kapital. Za kratko vrijeme kupi ručnu dvokolicu za posao, a kasnije i kamiončić. Za godinu dana postao je vlasnik male flote vlastitih motornih vozila, a za 5 godina vlasnik jedne od najvećih mreža za distribuciju namirnica u SAD-u.

U tom trenutku, misleći na budućnost obitelji, odluči osigurati svoj život. Pozvao je brokera kako bi potpisao policu osiguranja. Broker ga na kraju razgovora zatraži e-mail adresu kako bi mu poslao prospekt osiguranja.

Čovjek odgovori da nema e-mail. "Baš čudno, prokomentirao je broker, nemate e-mail a uspjeli ste napraviti malo carstvo. A zamislite gdje biste bili, da ste ga imali!?"

Čovjek se zamisli, pa odgovori:... "U Microsoftu bih čistio wc školjke!"